

Resultaten van het jaarlijkse nationale onderzoek naar de stand van zaken rondom subjectieve aspecten van fietsgebruik in Nederland.

In samenwerking met de Dutch Cycling Embassy en de Fietsersbond voerde I&O Research een landelijk onderzoek uit waarmee we de tevredenheid over fietsen in Nederland in kaart brachten. In deze factsheet beschrijven we de belangrijkste inzichten uit dit onderzoek.

Opzet onderzoek

Ruim tweeduizend (2.029) Nederlanders, leden van het I&O Research panel, van 18 jaar of ouder werkten mee aan het onderzoek in de periode tussen 6 en 19 april 2020. Het onderzoek vond dus plaats tijdens de lockdown vanwege de coronapandemie. Na weging zijn de resultaten die we hier presenteren representatief voor de Nederlandse (18+) bevolking voor de kenmerken leeftijd en geslacht.

QUICK FACTS

- > Nederland scoort goed in alle aspecten van fietsen. Het aspect veiligheid scoort een voldoende.
- > De helft van de e-bike gebruikers gebruikt de auto minder vaak sinds de aanschaf van een e-bike.
- > Gezondheid en het milieu zijn belangrijke redenen om te fietsen.
- > Weersomstandigheden, reistijd en afstand belemmeren het meest de keuze om vaker te fietsen.

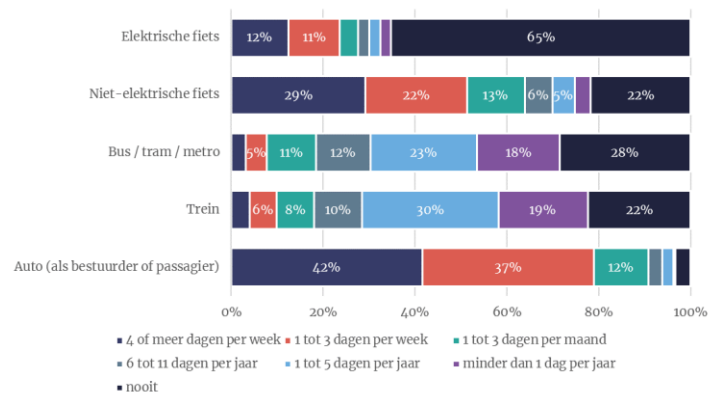
Frequentie fietsgebruik

Drie op tien Nederlanders (29%) maken 4 of meer dagen per week gebruik van een **niet-elektrische fiets** en een op tien (12%) van een **elektrische fiets**. In vergelijking, de **auto** wordt 4 of meer dagen per week gebruikt door vier op tien Nederlanders (42%). Het **openbaar vervoer** wordt in het algemeen minder vaak dan de andere vervoermiddelen gebruikt.

De verdeling over de vervoerwijzen in ons onderzoek (Figuur 1) is vergelijkbaar met grote

mobiliteitsonderzoeken (zie [Mobiliteitsbeeld 2019 - Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid](#)).

Figuur 1
Hoe vaak maakt u in het algemeen gebruik van onderstaande vervoermiddelen?

De fiets wordt van alle modaliteiten het best gewaardeerd door Nederlanders, gevolgd door de auto en het openbaar vervoer¹:

- **Fietsen: 8,3** (rapportcijfer ≥ 7 : 96%)
- **Auto: 7,5** (rapportcijfer ≥ 7 : 85%)
- **Openbaar vervoer: 6,7** (rapportcijfer ≥ 7 : 67%)

We zien een klein verschil in deze waarderingen, als we de frequentie van fietsgebruik uitsplitsen (Figuur 2). Dagelijkse fietsers (4 of meer dagen per week fietsen) waarderen fietsen in Nederland iets positiever dan fietsers die minder vaak fietsen. Aan de andere kant, niet-fietsers (minder dan 1 dag per jaar fietsen) waarderen reizen met de auto hoger.

¹ We gebruikten een tienpuntsschaal van 1 tot en met 10, waarbij 1 – 5 **onvoldoende** is, 6 – 7 **voldoende** is en 8 – 10 **goed** is.

Figuur 2
In hoeverre bent u tevreden over...

Wie zijn de wekelijkse fietsers en wat voor fietsen hebben ze?

Zeven op de tien Nederlanders (69%) geven aan **tenminste 1 dag per week te fietsen**. Deze groep noemen we hierna de ‘wekelijkse fietsers’ en ze zijn de doelgroep van dit onderzoek. Voor niet-wekelijkse fietsers blijken **slecht weer (80%)**, een te lange **reistijd (73%)** en een te grote **afstand (62%)** de belangrijkste redenen om (bijna) **nooit** te fietsen.

Kenmerken

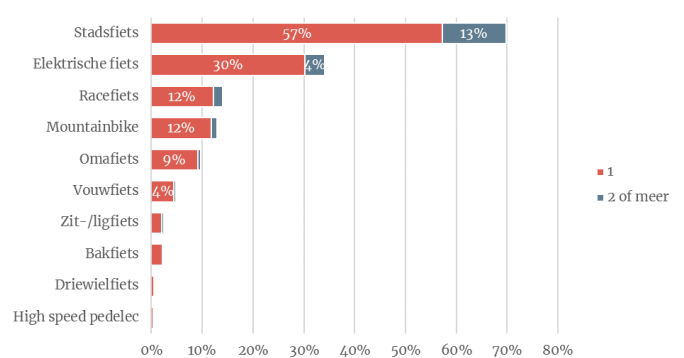
De wekelijkse fietsers worden in dit onderzoek beschreven op basis van de volgende kenmerken:

- **Geslacht:**
 - Mannen: 48%
 - Vrouwen: 52%
- **Leeftijdscategorieën:**
 - 16-34: 21%
 - 35-49: 19%
 - 50-64: 38%
 - 65+: 22%

Soort en aantal fietsen

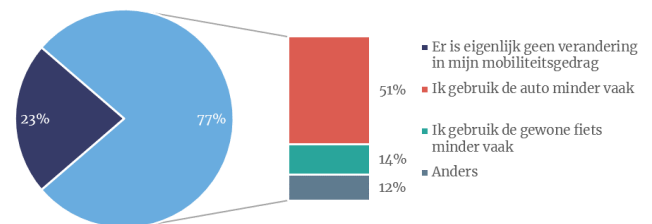
Zeven op de tien wekelijkse fietsers (70%) hebben **tenminste 1 stadsfiets** ter beschikking (Figuur 3). In vergelijking, ongeveer drie op de tien (34%) hebben **tenminste 1 elektrische fiets**.

Figuur 3
Over hoeveel fietsen en welke fietsen beschikt u zelf?

Acht op de tien wekelijkse fietsers (83%) die nog geen elektrische fiets hebben, zijn **niet van plan om binnen één jaar een elektrische fiets aan te schaffen**. De helft van de gebruikers van een elektrische fiets (51%) geeft aan dat ze de **auto minder vaak** gebruiken sinds de aanschaf van een elektrische fiets (Figuur 4).

Figuur 4
Welke van de volgende uitspraken beschrijft het beste de verandering in uw mobiliteitsgedrag sinds de aanschaf van uw e-bike en/of high speed-pedelec?

Met welke doelen fietsen ze?

Aan de wekelijkse fietsers is gevraagd de drie belangrijkste **doelen** te rangschikken waarvoor zij de fiets gebruiken (Figuur 5). Wekelijkse fietsers gebruiken de fiets voor de **dagelijkse boodschappen (24%)**, gevolgd door een **fietstocht** maken voor het plezier (19%) en **naar het werk** gaan (16%).

Figuur 5
Wat zijn voor u de drie belangrijkste doelen om gebruik te maken van de fiets? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

Om welke redenen fietsen ze?

Aan de wekelijkse fietsers is ook gevraagd de drie belangrijkste redenen te rangschikken waarvoor zij de fiets gebruiken (Figuur 6). Wekelijkse fietsers gebruiken de fiets vooral vanwege de gezondheid (33%), gevolgd door het milieu (15%) en het gemak (13%).

Figuur 6
Wat zijn voor u de drie belangrijkste redenen om gebruik te maken van de fiets? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

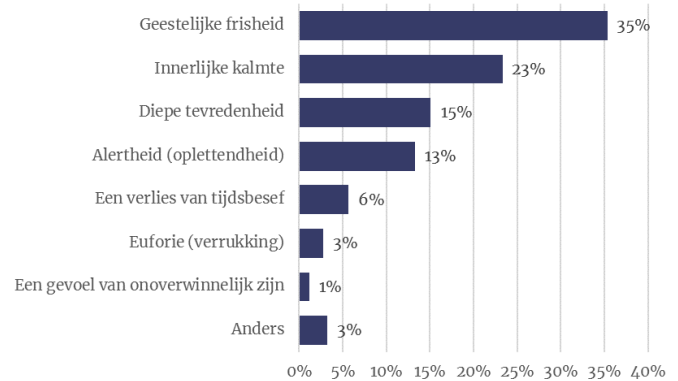

Ervaren fietsers de 'fietsflow'?

Sommige fietsers ervaren een bijzondere gemoedstoestand, de zogenaamde 'fietsflow', waarin zij zich geconcentreerd en uitgedaagd voelen en voldoening halen uit het moment dat ze onderweg zijn op de fiets. Aan de wekelijkse fietsers is dan gevraagd de drie meest voorkomende gemoedstoestanden te rangschikken die ze tijdens hun fietsritten ervaren (Figuur 7). Ongeveer twee op tien wekelijkse fietsers weten eigenlijk niet wat ze voelen tijdens het fietsen. Van degenen die wel iets

ervaren, rangschikt 35% van hen een geestelijke frisheid ('het hoofd leegmaken') als de top 1 gemoedstoestand tijdens hun fietsritten, gevolgd door innerlijke kalmte (23%) en diepe tevredenheid (15%). We zagen geen verschil in de volgorde van deze rangschikking bij het opsplitsen naar frequentie van fietsgebruik.

Figuur 7
Wat zijn voor u de drie meest voorkomende gemoedstoestanden die u tijdens uw fietsritten ervaart? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

Hoe waarderen wekelijkse fietsers fietsen in Nederland?

Aan de wekelijkse fietsers is ook gevraagd om de volgende aspecten van fietsgebruik in Nederland te waarderen via een rapportcijfer:

- **Sociale veiligheid:** Hoe veilig de omgevingen tijdens het fietsen wordt ervaren.
- **Verkeersveiligheid:** Hoe veilig fietsritten van A naar B kunnen worden gedaan.
- **Snelheid:** Hoe snel bestemmingen op de fiets bereikt kunnen worden.
- **Gemak:** Hoe gemakkelijk bestemmingen op de fiets gevonden kunnen worden.
- **Comfort:** De lichamelijke inspanning die tijdens fietsritten moet worden gedaan.
- **Aantrekkelijkheid:** De positieve emoties die de fietsritten prettig maken.

De aspecten hierboven bestaan uit de drie niveaus van fietsen (Figuur 8), namelijk *durven*, *kunnen* en *willen* en zijn gebaseerd op de klantwensenpiramide voor reizigers van de Nederlandse Spoorwegen toegepast op het fietsbeleid (zie "[Durven, kunnen en willen fietsen! - De klantwensenpiramide voor reizigers toegepast op het fietsbeleid](#)" – Mark van Hagen & Bas Govers).

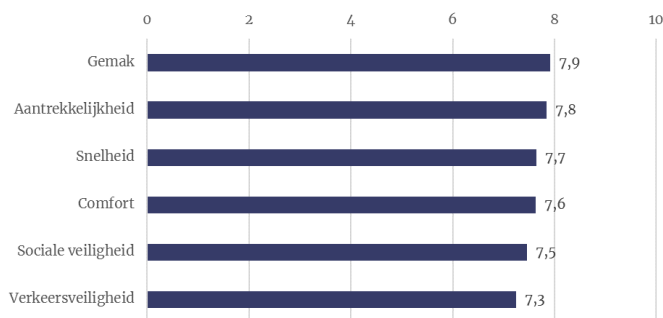
Figuur 8
De drie niveaus van fietsen: durven, kunnen en willen.

Durven fietsen is de basis voor de fietser om te beginnen met fietsen langs een fietsroute. Het basiselement is veiligheid. *Kunnen* fietsen is het volgende niveau. Hierbij gaat het om gemak en snelheid. Ten slotte, *willen* fietsen is het derde en 'hoogste niveau'. Het gaat hier om comfort en aantrekkelijkheid.

Figuur 9 laat het zien dat de aspecten **gemak** (rapportcijfer 7,9), **aantrekkelijkheid** (7,8), **snelheid** (7,7) en **comfort** (7,6) goed beoordeeld zijn. Ook de veiligheidsaspecten, namelijk **sociale veiligheid** (rapportcijfer 7,5) en **verkeersveiligheid** (rapportcijfer 7,3) zijn ruim voldoende.

Figuur 9
Gemiddelde rapportcijfers voor de aspecten van fietsgebruik in Nederland in aflopende volgorde

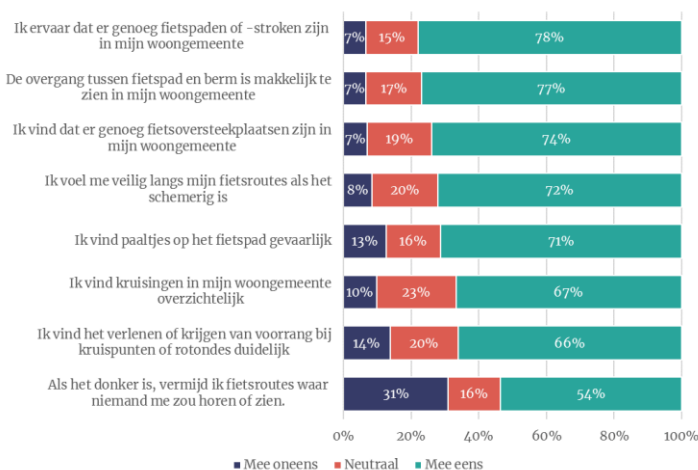

De stand van zaken in de fietspiramide

Het basisniveau: durven fietsen

Sociale veiligheid en verkeersveiligheid werden door wekelijkse fietsers geëvalueerd op basis van verschillende aspecten (Figuur 10).

Figuur 10
Veiligheid: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

De meest opvallende bevinding is dat 71 procent van de wekelijkse fietsers **paaltjes op het fietspad gevaarlijk** vindt. Deze bevinding sluit aan bij de [bevinding van de Fietsersbond](#). De helft van de wekelijkse fietsers zou fietsroutes, waar niemand hen zou horen of zien, **vermijden als het donker is**. Zeven van de tien wekelijkse fietsers zegt zich veilig te voelen tijdens **fietsen als het schemerig is**. Het grootste deel van de wekelijkse fietsers vindt dat er **genoeg fietspaden of stroken** (78%) en **fietsoversteekplaatsen** (74%) in hun woongemeenten zijn. Daarnaast vinden ongeveer acht op de tien wekelijkse fietsers de **overgang** tussen fietspad en berm **makkelijk** te zien. Ten slotte vindt ongeveer zeven op de tien wekelijkse fietsers **kruisingen overzichtelijk** en **voorrang** verlenen/krijgen bij kruispunten **duidelijk**.

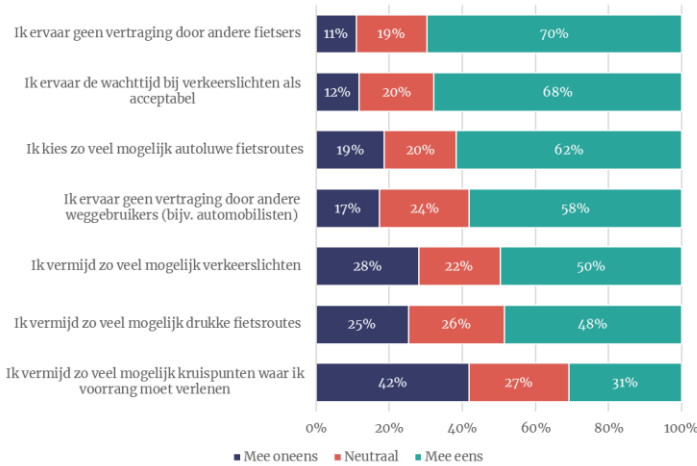
Het middelste niveau: kunnen fietsen

Snelheid en gemak werden door wekelijkse fietsers geëvalueerd op basis van verschillende aspecten, zoals in Figuur 11 en Figuur 12 te zien.

Zeven op de tien wekelijkse fietsers ervaart geen **vertraging** door **andere fietsers**, terwijl zes op de tien geen vertraging door **andere weggebruikers** ervaart. Zes op de tien wekelijkse fietsers kiezen zo veel mogelijk **autoluwe routes** tijdens het fietsen. De **wachttijd bij verkeerslichten** ervaart ongeveer zeven op de tien als

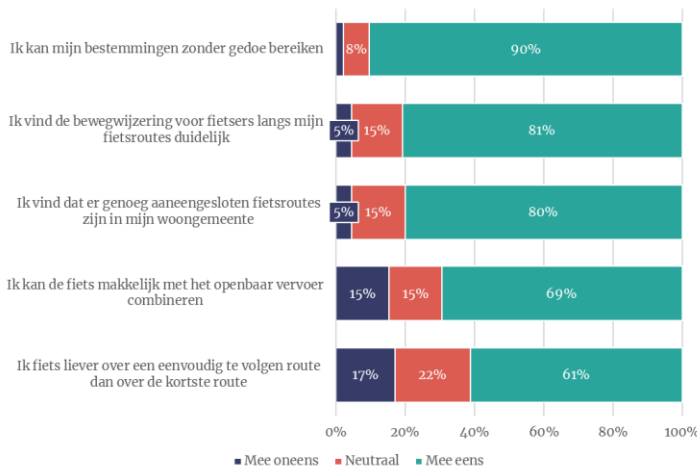
acceptabel. De helft van de wekelijkse fietsers probeert **verkeerslichten en drukke fietsroutes** zoveel mogelijk te vermijden. Drie op de tien wekelijkse fietsers vermijden **kruispunten** waar ze voorrang moeten verlenen.

Figuur 11
Snelheid: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

Negen op de tien wekelijkse fietsers kan de **bestemming** op de fiets **zonder gedoe** bereiken. Acht op de tien wekelijkse fietsers zijn te spreken over de aspecten **bewegwijzering voor fietsers** en het aantal **aaneengesloten fietsroutes** in hun woongemeenten. Het combineren van fietsen met **het openbaar vervoer** ervaart 69% als makkelijk. Zes op de tien fietst liever over een **eenvoudig** te volgen route dan over de kortste route.

Figuur 12
Gemak: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

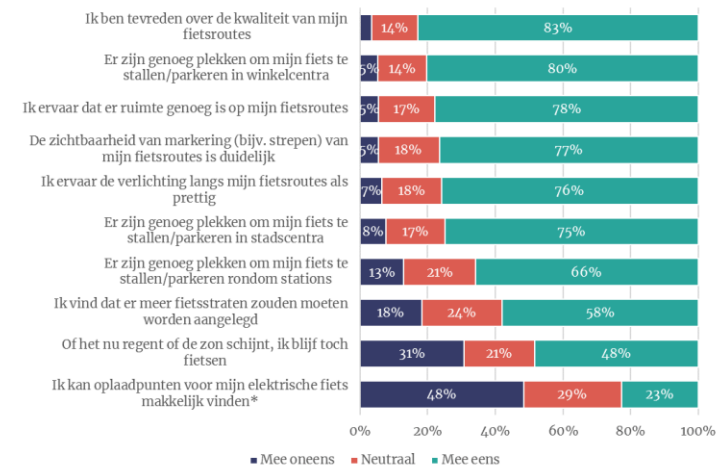

Het hoogste niveau: willen fietsen

Comfort en **aantrekkelijkheid** werden door wekelijkse fietsers geëvalueerd op basis van verschillende aspecten, zoals in Figuur 13 en Figuur 14 gepresenteerd.

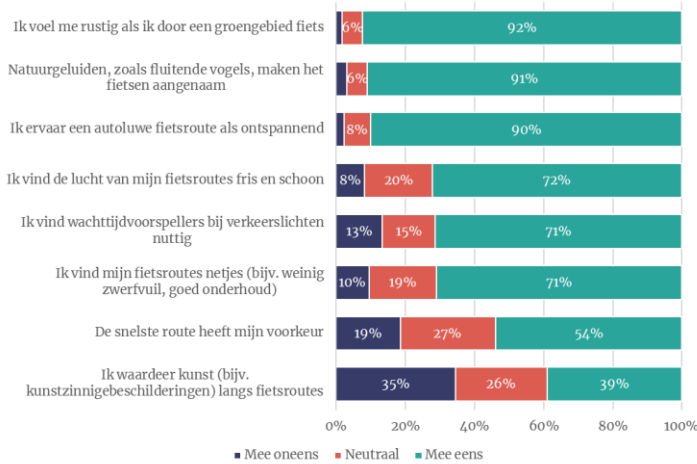
Een groot deel van de wekelijkse fietsers is tevreden over de **kwaliteit** (83%), **ruimte** (78%), **zichtbaarheid van markering** (77%) en **verlichting** (76%) van fietsroutes in hun woongemeenten. Figuur 13 laat ook zien dat een groot deel van de wekelijkse fietsers tevreden is met het stallen/fietsparkeren in **winkelcentra** (80%) en **stadscentra** (75%). Twee op drie vindt dat ook rondom **stations** (66%). Zes van de tien wekelijkse fietsers (58%) zijn voor de aanleg van **meer fietsstraten**. Bijna de helft van de wekelijkse fietsers (48%) blijven fietsen onafhankelijk van de **weeromstandigheden** (drie op tien niet). Tot slot, bijna een kwart van de eigenaren van een elektrische fiets kan makkelijk **oplaadpunten** vinden voor hun **elektrische fiets**.

Figuur 13
Comfort: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen
* Deze stelling was van toepassing voor 339 wekelijkse fietsers.

Figuur 14 laat zien dat aspecten die verband houden met de **natuur** (groengebieden en natuurgeluiden) veel invloed lijken te hebben als het gaat om de aantrekkelijkheid van het fietsen. Even invloedrijk, **autoluwe fietsroutes** zijn ervaren als **ontspannend** door negen van de tien fietsers. De **luchtkwaliteit** en **netheid** langs de fietsroutes en het gebruik van **wachttijdvoorspellers** ervaren zeven van de tien wekelijkse fietsers als positief. Iets meer dan de helft (54%) van de fietsers geeft de voorkeur aan de **snelste route**. Over de waardering van **kunst** langs fietsroutes lopen de meningen uiteen.

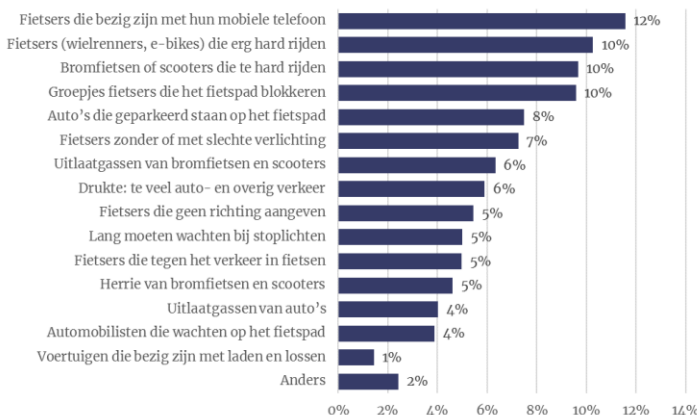
Figuur 14
Aantrekkelijkheid: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

Waar ergeren fietsers zich aan in het verkeer?

Aan de wekelijkse fietsers is gevraagd de drie belangrijkste zaken of gedragingen te rangschikken op basis van waaraan ze zich ergeren tijdens het fietsen te (Figuur 15). Ze ergeren zich het vaakst aan andere fietsers die bezig zijn met hun mobiele telefoon (12%). De top 2 en 3 ergernissen hebben vergelijkbaar percentages (10%). Het gaat over de hoge snelheid van wielrenners, e-fietsers en gemotoriseerd voertuigen (bijv. bromfietsen) op twee wielen en groepjes fietsers die het fietspad blokkeren.

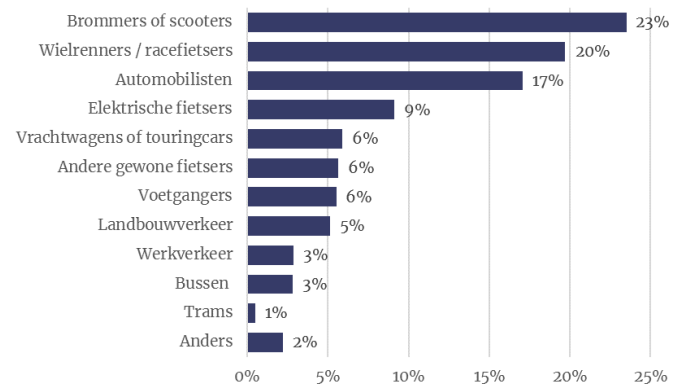
Figuur 15
Wat zijn voor u de drie belangrijkste zaken of gedragingen waar u zich aan ergert tijdens het fietsen? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

Wanneer we expliciet vroegen naar andere weggebruikers als mogelijke bron van ergernis tijdens het fietsen (Figuur 16), dan staan **brommers of scooters**

(23%) als top 1, gevolgd door **wielrenners** (20%) en **automobilisten** (17%).

Figuur 16
Wat zijn voor u de drie belangrijkste bronnen van ergernis door andere weggebruikers als u fietst? (rangschikking in aflopende volgorde van voorkeur)

Te hard en dichtbij rijden, stank, geluidsoverlast en asociaal gedrag associeert men het vaakst met **brommers of scooters**. Te hard rijden wordt ook geassocieerd met **wielrenners**, evenals dat ze geen rekening met andere weggebruikers houden en meestal zonder waarschuwing voorbij schieten. Tot slot associeert men **automobilisten** vaak met hoge snelheid, geen voorrang verlenen, geen richting aangeven en geen rekening houden met fietsers.

Conclusies

In het algemeen concluderen we dat het goed gaat met fietsen in Nederland. Hieronder in het kort een aantal deelconclusies:

- Het grootste deel van de Nederlanders geeft een 7 of hoger voor hoe tevreden ze zijn over fietsen in Nederland.
- Slechte weersomstandigheden, lange reistijden en grote afstanden zijn de belangrijkste barrières voor Nederlanders die (bijna) nooit de fiets gebruiken.
- Gezondheid, het milieu en het gemak zijn de belangrijkste redenen voor wekelijkse fietsers om de fiets gebruiken.
- Wekelijkse fietsers gebruiken de fiets meestal voor de dagelijkse boodschappen, een fietstocht maken, voor het plezier en naar het werk gaan.
- Er is weinig animo onder meeste wekelijkse fietsers om binnen één jaar een elektrische fiets aan te schaffen. Echter, de helft van de e-bike gebruikers gebruikt de auto minder vaak sinds de aanschaf van een e-bike.

- Wekelijkse fietsers geven goede cijfers voor de volgende aspecten van fietsgebruik: gemak, aantrekkelijkheid en comfort en gemak. De aspecten sociale en verkeersveiligheid beoordelen ze voldoende.
- Brommers, wielrenners en automobilisten zijn de belangrijkste bronnen van ergernis voor wekelijkse fietsers. Hun hoge snelheid wordt het vaakst genoemd als de belangrijkste oorzaak van ergernis.

Auteurs

Tiago Fioreze
Onderzoeker Mobiliteit
t.fioreze@ioresearch.nl
053-2005 246

Thijs Lenderink
Senior onderzoeksadviseur
t.lenderink@ioresearch.nl
053-2005 230